

Carl Pedersen om 'Amerikanske tilstande'

20-06-07

Carl Pedersen, lektor ved Københavns Universitet og adjungeret professor ved Center for the Study of the Americas, Copenhagen Business School, har i Nyhedsavisen udtalt sig kritisk om Henrik Fogh Rasmussens bog 'Amerikanske tilstande'. Her uddyber Carl Pedersen sin kritik.

Af Carl Pedersen, lektor

Henrik Fogh Rasmussen (HFR) har haft to formål ved at skrive bogen ”Amerikanske tilstande”. Som han selv udtrykker ønsker han at ”bidrage til et mere nuanceret billede af USA og...dokumentere fejlagtigheden af en række negative myter om USA, der har floreret siden 68-oprøret...”

Det er alt ære værd, at HFR vil give et mere nuanceret billede af USA. Som herboende amerikaner synes jeg også, at mange danskeres holdning til USA er baseret på nogle fordomme der er blevet fastlåst i den kollektive bevidsthed.

Men problemet med ”Amerikanske tilstande” er efter min mening, at HFR erstatter den ene myte med en anden. Det grunder i, at HFR er ude i et politisk ærinde, der netop gør, at man ikke får det nuancerede billede af USA som er formålet med bogen.

”Amerikanske tilstande” er udgivet af tænketanken CEPOS som ”arbejder for at fremme et Danmark baseret på frihed, ansvar, privat initiativ og en begrænset statsmagt”. HFRs udgivelse skal fremme et billede af et USA der opfylder de mål som CEPOS har sat sig for det danske samfund—derfor kan Danmark tage ved lære af det amerikanske samfund og bruge det som forbillede i stedet for fjendebillede.

I begyndelsen af sin bog skriver HFR, at den ”amerikanske drøm lever i bedste velgående og alle (min fremhævelse) har mulighed for at få del i den” (s.8). Et par sider senere skriver han, at grunden til, at amerikanerne har så lidt hjemmearbejde i forhold til europæerne er, at ”det bedre kan betale sig for amerikanerne at købe sig til produkter, som europæerne vælger at producere gennem arbejde i hjemmet—for eksempel ved at spise ude i stedet for selv at lave mad eller ved at købe hjælp til rengøring og havearbejde. Det skyldes primært, at skatten på både forbrug og arbejde er lavere i USA end i Tyskland og Sverige” (s.12). Men der er også en anden faktor der gør det muligt for nogle amerikanere at spise ude så ofte og skaffe sig hjælp til hjemmearbejde. HFR har ikke gjort sig mange tanker over hvem det er der står bag disken i McDonalds eller passer børn og slår græs i forstæderne. Udover at lovprise hvad han kalder det ”fleksibel” arbejdsmarked i USA (læs: lavtlønnede, ikke fagligt organiseret arbejde) spekulerer han ikke over, at det er det der i USA hedder ”the working poor” (som burde være en selvmodsigelse) der udfører arbejdet (se f.eks. David Shipler, *The Working Poor: Invisible in America* (2004) og Barbara Ehrenreich, *Nickel and Dimed: On Not Getting By in America* (2001)). Enhver der har rejst i USA kan se med egne øjne, at disse jobs ofte bliver udført af indvandrere og andre minoriteter. Deres mulighed for at opnå den amerikanske drøm er mildest talt ikke lovende. Det, som HFR slet ikke nævner i sit skønhedsmaleri af den amerikanske fattigdom er hvad økonomien Paul Krugman har kaldet ”The Great Wealth Transfer”—Bush regeringens økonomiske politik der gavner de mest velhavende borgere i USA. Som Krugman skriver:

According to the federal Bureau of Labor Statistics, the hourly wage of the average American non-supervisory worker is actually lower, adjusted for inflation, than it was in 1970. Meanwhile, CEO pay has soared -- from less than thirty times the average wage to almost 300 times the typical worker's pay. (Læs artiklen i RollingStone [her](#))

I sin bog *Falling from Grace: The Experience of Downward Mobility in the American Middle Class* tegner antropologen Katherine Newman et noget andet billede af den amerikanske drøm som den HFR gengiver. Newman beskriver hvordan dele af den amerikanske middelklasse har oplevet

arbejdsløshed og økonomisk nedgang i den post-industrielle økonomi pga. ”downsizing” og lukningen af fabrikker osv.

Et andet fænomen der har bredt sig i USA og som HFR ikke finder relevant at nævne er, at et stigende antal amerikanere påtager sig 2 eller sågar 3 jobs for at tjene nok til dagen og vejen (se Bureau of Labor Statistics: <http://www.bls.gov/cps/cpsaat36.pdf>).

Selv Bush-regeringen erkender at USA har et fattigdomsproblem. Lige efter orkan Katrina sagde Præsident Bush følgende i en tale i New Orleans: there is also some deep, persistent poverty in this region as well.

That poverty has roots in a history of racial discrimination, which cut off generations from the opportunity of America. We have a duty to confront this poverty with bold action.
(<http://www.whitehouse.gov/news/releases/2005/09/20050915-8.html>)

Men som avisen The Washington Post skrev året efter, forstummede al snak om en kamp mod fattigdom hurtigt derefter. (“Bush’s Poverty Talk Is Now All but Silent: Aiding Poor Was Brief Priority After Katrina”, [Washington Post July 19, 2006](http://www.washingtonpost.com/archive/local/2006/07/19/))

USA’s sundhedssystem ifølge HFR fungerer ikke alene godt, det er noget som europæerne kunne tage ved lære af. HFR mener således, at europæiske beslutningstagere burde ”i højere grad lade sig inspirere af det markedsbaserede sundhedssystem i USA”. Det er et utroligt udsagn. Man har talt om en reform af sundhedssystemet lige siden 30erne. Præsidenterne Roosevelt, Truman, Nixon, Carter og Clinton er alle kommet med forslag til en forbedring af systemet. I den nuværende valgkamp har kandidaterne Barack Obama og Jonathan Edwards hver kommet med forslag til en gennemgribende reform af sundhedssystemet. Man kan spørge sig, om de er ofre for ”myter” omkring USA’s sundhedssystem eller om de har talt med vælgere der mener at det ”markedsbaserede sundhedssystem” som HFR lovpriser lader mange af dem i stikken.

En meningsmåling foretaget af avisen The New York Times og tidsskriftet Time i marts i år viste, at flertallet af amerikanere er villig til at betale højere skat for at gøre sygesikring tilgængelige for alle borgere. Jeg går ud fra, at utilfredsheden med det nuværende system blandt amerikanere skyldes ikke venstreorienterede propaganda fra danske 68-ere der spreder fordomme om deres samfund, men snarere, at mange amerikanere oplever, at sundhedssystemet ikke virker og trænger til reform. Der er flere enkelte stater—som Hawaii, Massachusetts og Californien—der har eller er i gang med at lave sundhedsreform på lokal plan.

Det rosenrøde billede som HFR tegner af sundhedssystemet stemmer ikke overens med det som en af USA’s førende eksperter på området, Jonathan Cohn, giver i sin nye bog Sick: The Untold Story of America’s Health Care Crisis—and the People Who Pay the Price (<http://www.sickthebook.com/>). Bob Herbert fra The New York Times har en klumme idag (den 19. juni 2007) ”When Dollars Trump Compassion” som diskuterer manglen på sygesikring for 9 millioner børn i USA. Forsikringsselskaberne (som Cigna og Aetna) er begyndt på at tilbyde ”limited benefits” til uforsikrede amerikanere. Disse forsikringspolicer dækker ikke en række omkostninger forbundet ved visse sygdomme (se ”Limited Benefits: Insurers Peddle ’Limited Health Care’ to America’s Working Poor”

http://www.americanprogress.org/issues/2007/05/limited_benefits.html)

Med andre ord er der en udbredt opfattelse i USA blandt amerikanske borgere, at der skal gøres noget for at forbedre sundhedssystemet. Mange kigger på de ordninger som findes i Europa eller Canada for løsningsmodeller.

HFR efterlader det indtryk, at den danske venstrefløj generelt (og 68-generationen i særdeleshed) bærer hovedansvaret for, at negative fordomme om USA flourer i det danske samfund. Men det er værd at fremhæve, at fattigdomsproblemet og sundhedssystemet i USA er genstand for kritik fra amerikanere der er bekymret for deres lands fremtid. Det kan enhver dansker læse om på

amerikanske websider på Internettet.

Bemærk, at jeg har ikke brugt kilder fra den danske venstrefløj til at dokumentere mine argumenter. Næh, det mindre end rosenrødt billede af det amerikanske samfund kommer såmænd fra amerikanerne selv.

Jeg finder det utroligt, at CEPOS vælger at trykke en hyldest til den amerikanske minimalstat der bygger på så spinkelt et grundlag. For at omskrive et citat fra en dansk statsminister mener HFR, at det går ufatteligt godt i USA. Jeg mener derimod, at USA langtfra er det markedsbaserede paradys som HFR vil gøre det til. Mange amerikanere kæmper en daglig kamp for at klare sig økonomisk og den voksende social ulighed i USA er med til at ødelægge den amerikanske drøm for mange. Det er opløftende at så mange amerikanere er bekymret over landets fremtid, at de ønsker at ændre det til det bedre og lader sig ikke narre med myter som den ”amerikanske drøm lever i bedste velgående og alle har mulighed for at få del i den.”